

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Quibusda[m] præmissis referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

Respondeo primo, negando sequelam Majoris, quod enim hoc vel illud sit Sacramentum, non ex rei nobilitate, sed ex divina institutione dependet: unde licet martyrium v.g. sit nobilius Pœnitentiâ, vel Exterminâ Uctione, non tamen est Sacramentum.

Respondeo secundo, distinguendo Majorem: matrimonium erit quid melius virginitate, in ratione Sacramenti, concedo Majorem: Status enim virginum ex genere suo perfectior est statu conjugatorum, quia est status perfectiorum, status vero conjugalis est contra est status imperfectiorum, quia continentur se esse infirmos, & non posse contineri; ob quam etiam rationem institui debuit Sacramentum potius pro istis quam pro illis: quandoquidem Sacramenta Christi, nihil aliud sunt, quam medicina infirmorum, & remedia contra vulnera peccati originalis.

Obijciens sexto: Concilium Florentinum etiam dicit reperiri in omnibus Sacramentis, videlicet id quod est Sacramentum tantum, quod est res tantum, & quod est simul res & Sacramentum: Sed hæc tria non reperiuntur in matrimonio: Ergo non est verè & propriè Sacramentum.

Respondeo, concessâ Majori, negando Minorem; nam in primis Sacramentum tantum in matrimonio, est expressio externa sensibilibus interni consensus; quia in quolibet Sacramento id est Sacramentum tantum, quod est ignum sensibile per se, & ratione cuius omnia alia sentiuntur: expressio autem sensibilibus consensus interioris est huiusmodi, per se siquidem sentitur, & ratione ejus habet conjunctio conjugum, & omnia alia quæ sunt in matrimonio, quod sunt sensibilia. Deinde in matrimonio res Sacramenti duplex est ex S. Thoma in 4. dist. 26. quæst. 2. art. 1. ad 1. una causata & significata, nempe gratia ipsa Sacramentalis; altera significata, sed non causata, videlicet unio Christi cum Ecclesia, quam matrimonium non causat, sed tantum significat. Deum maritalis conjunctio sive vinculum illud quod sequitur ex contractu, est in matrimonio res & Sacramentum simul; quia est simul signum & designatum, significatur enim per contractum, & simul ut per ipsum expressa, significat gratiam Sacramentalem quæ datur conjugibus, & unione Christi cum Ecclesia & sua humanitate.

Dices in casu quo infidelis conjugatus fiat fidelis & approbet suum matrimonium secundum leges Ecclesiæ, matrimonium illud incipit esse Sacramentum; & tamen conjunctio maritalis non est in eo res & Sacramentum simul, utpote quæ non causatur per ipsum Sacramentum, sed supponitur aut ipsam causata per contractum matrimoniale, in ipsa infidelitate initum.

Respondeo maritalis conjunctionem, etiam in casu allato, esse rem & Sacramentum simul. Ad probationem autem in contrarium dico, vinculum illud, ut est quidem aliquid naturale, sive ut est effectus causæ naturalis, nimirum contractus nondum elevati ad esse supernaturale Sacramenti, præcedere ipsum Sacramentum; non verò, ut est aliquid supernaturale, sive ut est effectus contractus elevati a Deo ad rationem Sacramenti, secundum quam rationem præcise habet quod sit res & Sacramentum simul.

Ex dictis colligitur, matrimonium, nec in statu innocentie, nec in lege naturæ, vel scriptæ, fuisse verè & propriè Sacramentum, sed id duntaxat habere in lege Evangelica. Pater hoc co-

Tem. V.

rollarium ex Florentino & Tridentino supra citatis, in quibus definitur, matrimonium esse à Christo in lege Evangelica cum reliquis Sacramentis institutum, & veteribus connubiis gratiâ præstare. Verum quandocumque hujus Sacramenti institutio à Christo facta fuerit, omnino incertum est, & circa hoc varia sunt Authorum placita. Quidam dicunt matrimonium elevatum fuisse ad rationem Sacramenti in primo Incarnationis momento: Tunc enim (inquit Gregorius homil. 36. in Evang.) Deus Pater, Deo Filio suo nuptias fecit, quando hunc in utero Virginis humane naturæ conjunxit; quando Deum ante sæcula fieri voluit hominem in fine sæculorum. Alij, cum sua præsentia, & primò quod in mundo edidit miraculo, nuptias in Cana Galilææ honestavit: tunc enim (inquiunt) Christus convertendo aquam in vinum, designavit matrimonium, quod hæc tunc velut aqua, in officium tantum naturæ deservierat, deinceps in Sacramentum collatum gratiâ, per vinum significata, evehendum. Alij, cum lege repudiij abrogatâ, ad primam ejus indissolubilitatem & unitatem, matrimonium revocavit, Matth. 19. Congruum enim fuit, inquiunt, ut ex tunc gratia ei adjungeretur, ad superandas difficultates, quæ ex omnimoda indissolubilitate, & perpetua monogamia nascerentur. Alij demum, post resurrectionem, intra quadraginta illos dies, quibus frequenter Discipulos suos alloquebatur de regno Dei, hoc est de statu militantis Ecclesiæ, quæ ex Gregorio homil. 12. in Evang. regnum Dei nuncupatur, instruendo illos de omnibus & singulis Sacramentis conficiendis & ministrandis.

ARTICULUS II.

An matrimonium inter absentes per procuratorem vel per litteras contractum, sit Sacramentum?

S. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententia.

Conveniunt ferè omnes Theologi, paucis exceptis, quos refert Petrus de Ledesma de matrimonio quæst. 42. art. 1. Difficile est matrimonium inter absentes per procuratores contractum, valere in ratione contractus naturalis & civilis, quia cum procuratores sint loco principalium, cum plena potestate contrahendi, quod ipsi faciunt, facere censentur principales contrahentes: unde sicut ex mutuo consensu utriusque conjugis resultat perfectus matrimonij contractus, ita & ex mutuo consensu utriusque procuratoris. Quare in cap. finali. de procuratoribus in 6. & lege sufficit, ac lege finali. ff. de sponsalibus, definitur inter absentes a quæ ac inter presentes, matrimonium contrahi posse. Neque hoc jus est correctum per decretum Tridentini, clandestina matrimonia irritantis: tale enim decretum irritat solum matrimonia, quæ sine testibus & Parocho contrahuntur: matrimonium verò inter absentes per procuratorem initum, contrahitur coram Parocho & testibus, va supponimus: Igitur vitalis decreti non irritatur, sed valet in ratione contractus naturalis & civilis, sicut alij humani contractus, qui fieri possunt inter absentes, per procuratores, qui facere censentur id quod principales contrahentes. Ut ramen

XXx

matri-

matrimonium per procuratores initum, in ratione contractus sit validum, aliquæ conditiones servari debent, ex quarum defectu, reddatur invalidum. Nam primò requiritur quod procurator habeat à suo principali mandatum speciale ad contrahendum matrimonium cum certa persona, & non excedat suum mandatum. Secundò, quod mandatum illud exequatur per se, & non per substitutum, nisi specialis ad substituendum facultas ei concessa fuerit à principali. Tertiò, quod eo tempore quo procurator contrahit, ejus potestas non sit revocata, nequidem tacite; alias enim nullum foret matrimonium, licet procurator ipse nihil de revocatione audivisset; quia quicumque revocatione cessat consensus, & sine consensu nullum est matrimonium. Quartò post publicationem Concilij Tridentini requiritur quod procuratores principalium, contractum ineant coram Parocho, & duobus testibus.

23 Hæc sunt certa & indubitata apud omnes sed duplex est difficultas & controversia inter Theologos. Prima est, an matrimonium inter absentes per procuratores contractum, sit Sacramentum? Hoc enim negant Durandus in 4. dist. 26. quest. 3. Cajetanus tomo 1. opusculi tract. 12. de contractu matrimonij quest. 1. Cano lib. 8. de locis Theologicis cap. 5. ad 3. Sylvius hic ad qu. 42. art. 2. quest. 1. & alij apud Sanchez lib. 2. de matrimonio dist. 1. 1. tum. 26. affirmant verò ex Thomistis uterque Soto, & Petrus de Ledesma; ex extraneis verò Bellarminus, Vazquez, Coninck, Sanchez, Pontius, & alij.

24 Secunda difficultas & controversia est de matrimonio per litteras contracto, an scilicet illud valeat in ratione contractus, & in ratione Sacramenti? Ratio dubitandi est, quia ut matrimonium sit ex utraque parte perfectum, non sat est ut utrique conjugum sit alterius voluntas perspecta quod velit se in conjugem accipere, sed insuper requiritur quod vicissim sui corporis traditionem de presenti acceptet: pui autem litteras accipit, etsi certus esse possit de consensu scribentis quod velit se in conjugem accipere, suumque corpus sibi in conjugem tradere, nondum tamen certus est quod ille vicissim sui corporis traditionem acceptaverit, cum nondum illi sui corporis traditio innotuerit. Quod non accidit in matrimonio per procuratores contracto, quia cum procuratores sint loco principalium, cum plena potestate contrahendi, quod ipsi faciunt, facere censentur principales contrahentes: unde ipsi consensum mandantis exprimunt, & alterius conjugis consensum acceptant, non secus ac si ipsi principales contrahentes, presentes essent. Propter hanc disparitatem, & dubitandi rationem, aliqui Authores, licet existiment matrimonium per procuratores initum, tam in ratione contractus, quam in ratione Sacramenti, validum esse, censent nihilominus, matrimonium per litteras contractum, nec in ratione contractus, nec in ratione Sacramenti valere, saltem post Tridentinum. Ita Petrus & Bartholomæus de Ledesma, & alij apud Sanchez lib. 2. dist. 12.

S. II.

Vera sententia duplici conclusione statuitur.

25 Dico primò: Matrimonium inter absentes per procuratores contractum, est Sacramentum novæ legis.

Probat per primò, conclusio ratione fundamentali. Matrimonium validum in ratione contra-

A ctus naturalis & civilis, est inter fideles Sacramentum novæ legis: Sed matrimonium inter absentes per procuratores contractum, est validum in ratione contractus naturalis & civilis. Ergo est Sacramentum novæ legis. Minor patet ex dictis paragi. præcedenti. Major vero probatur ex eo quod Christus Dominus instituit Sacramentum matrimonij, non mutavit naturam contractus matrimonialis, sed dimittit illam ad esse supernaturale Sacramenti novæ legis elevavit. Ergo si matrimonium inter absentes per procuratores celebratum, sit validum in ratione contractus naturalis & civilis, elevatur Christo ad esse supernaturale Sacramenti legum gratiæ.

B Respondent Adversarij, Christum non instituisse Sacramentum instituisse, ut omnia Christianorum matrimonia, in ratione contractus valida, ad esse supernaturale Sacramenti elevaverit, sed solum illa quæ sunt inter eos qui præsentibus contrahunt.

Sed contra primò: Contractus matrimonij in esse naturali & civili sunt ejusdem rationis & speciei, live fiant inter presentes, live inter absentes, per procuratores; aliunde vero non est fundamentum in Scriptura, vel Traditione, ad asserendum quod Christus unum potius quam alium, ad esse Sacramenti elevaverit.

Dices, quod quamvis ex Scriptura vel Traditione nullum ad id asserendum fundamentum habeatur, id tamen colligitur ex Tridentino sess. 24. de reform. cap. 1. ubi videtur ex genere præsentiam contrahentium ad rationem matrimonij dici: enim quod Parochus debet interrogare virum & feminam, ipsique interrogari, & consensu eorum intellecto, dicere, Ego vos coniungo.

Verum hæc responsio, in qua consilium præcipuum adversæ sententiæ fundamentum, facit, consulari potest: cum enim procuratores substituuntur loco contrahentium, possunt interpretari à Parocho de consensu eorum, expresse, & que contrahentium consensibus, dicere potest Parochus cum veritate, Ego vos coniungo; quia licet illi supra quos præfieri debent verba illa, sit physice absentes, sunt tamen moraliter presentes, quod sufficit ad rationem contractus, & consequenter ad rationem Sacramenti in matrimonio; cum ut supra diximus, ratio Sacramenti in matrimonio, non immutet rationem contractus.

Probat per secundo conclusio: in matrimonio per procuratores contracto, est vera materia & vera forma Sacramenti matrimonij: Ergo tale matrimonium est verum Sacramentum. Conclusio patet. Antecedens probatur. Materia & forma Sacramenti matrimonij, sunt explicationes sensibiles consensuum utriusque partium contrahentis, ut infra ostendimus. Sed in matrimonio per procuratores contracto reperitur ejusmodi expressiones: verè enim contrahentes, non quidem per seipsos, sed per procuratores quibus suas vices commiserunt, exprimunt suum consensum, quando matrimonium celebratur. Ergo in matrimonio per procuratores contracto, est vera materia & forma Sacramenti matrimonij.

Potest insuper suaderi conclusio hoc dicitur per Ecclesiam permittit ut fideles per procuratores matrimonium contrahant, & hoc modo Reges & Principes illud contrahere solent: Sed si matrimonium per procuratores contractum, non esset Sacramentum, Ecclesia non permitteret matrimonium ita celebrari, & vult enim